

Sinds oktober 2001 werkte VOEM mee aan het project 'Ouder Worden in Vlaanderen', waarmee de brug werd geslagen tussen allochtone ouderen en de plaatselijke zorgsector. Projectverantwoordelijke Omar Sharif organiseerde onder meer ongedwongen ontmoetingen tussen ouderen van verschillende origines. In september 2002 gingen Vlaamse ouderen in Lier en Mol verbroederen met leeftijdgenoten in een Turks ouderencafé. (Collectie VOEM, Amsab-ISG, Gent)

Het archief van de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims (VOEM)

Sofie VRIELYNCK
archivaris, Amsab-ISG

De Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims (VOEM) kent haar oorsprong in de Vereniging voor Islamleerkrachten Vlaanderen (VILV). Deze vereniging werd in 1989 opgericht als een actiegroep van zeventien islamleerkrachten die een volwaardig statuut eisten in Vlaanderen (wat ze ook verkregen in 1992). Van bij haar oprichting werd de vereniging echter betrokken bij tal van projecten, zoals voor interreligieuze ontmoetingen en vergadertafels, onder meer over de oprichting van een executieve voor moslims. Daardoor groeide ze vrij snel uit tot een 'zelforganisatie' en werd ze vanaf 1991 gesubsidieerd via het Vlaams Fonds voor Integratie van Kansarmen. In 1996 veranderde VILV haar naam in Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims (VOEM) en werd ze samen met acht andere 'zelforganisaties' als landelijke koepel erkend vanuit Volksontwikkeling. In de eerste jaren stuurde VOEM kernen aan, maar vanaf 2002 bleek die werking onhoudbaar. Daarop schakelde ze over op het inlijven van bestaande verenigingen (sport, cultuur, vrouwen ...) en werd ze de facto een koepel, met momenteel 95 lidverenigingen, vooral in Antwerpen, Brussel en Gent.

VOEM is in haar 30-jarige bestaan uitgegroeid tot een bruggenbouwer tussen verschillende identiteiten en groepen en stelt

zich pluralistisch en superdivers op. Elk jaar deelt VOEM de Emancipatieprijs uit aan personen of organisaties die zich verdienstelijk hebben gemaakt in het werkveld.

Naar aanleiding van haar 30-jarige bestaan sloot VOEM op 25 juni 2018 een samenwerkingsakkoord met Amsab-ISG, waarbij het archief werd overgedragen. Dat heeft een ietwat onduidelijk verhaal. Vermoedelijk werd het archief van VILV in de beginjaren bewaard bij de bestuursleden. Later werd het ondergebracht in het archief van VOEM-Antwerpen, waarin het verspreid raakte. VOEM-Antwerpen was de eerste maatschappelijke zetel van VOEM en maakte een verhuizing van de Duinstraat naar het Stuivenbergplein door. Onze ervaring leert dat er bij elke verhuizing archief verloren gaat. Ook bij VOEM was dat het geval, maar om welke stukken het gaat, blijft onduidelijk. Het archief werd op de nieuwe locatie opgeborgen in de kelder, die onderliep met water. Daardoor zijn alle onderste lagen van de archiefrekken aangetaast door vocht en schimmel. Het archief van VOEM-Brussel was wel opgeborgen in een droge kelder en in kasten op het gelijkvloers. Het archief van VOEM-Gent kende een triester verloop: bij de verhuizing naar de Kokerstraat 36 belandde er zelfs archief in de container.

Interreligieuze pelgrimstocht in de Maalé Synagoge, Ukkel, 16 mei 2004. (Collectie VOEM, Amsab-ISG, Gent)

Het jaarverslag van 1990-1991 vermeldt waarom ook andere stukken nooit in het archief zijn beland: 'Nooit echter hebben wij ons de moeite getroost om verslagen, uitnodigingen, persknipsels, geslaagde en mislukte activiteiten op een systematische manier te verzamelen. Van een groot deel van onze initiatieven is geen enkel document bewaard gebleven. Vandaar dat het opmaken van dit verslag geen eenvoudige bezigheid was.' Het archief van VOEM en haar voorloper VILV vertoont dus helaas veel gaten.

Van de beginjaren 1989-1990 is er vrijwel geen archief aanwezig. Door de aantasting van vocht en schimmel bij VOEM-Antwerpen is niet alles overgedragen aan Amsab-ISG.

We hebben het archief van VOEM-regio Antwerpen (VOEM-nationaal) en VOEM-regio

Brussel gestructureerd volgens de functies die door VOEM werden uitgevoerd. De archieven van VILV en van VOEM-regio Gent werden niet beschreven en geordend volgens bovenstaand schema omdat ze elk maar een tiental beschrijvingen bevatten.

Het archief leent zich goed voor onderzoek, omdat VOEM met thema's als migratie, integratie en islam kan worden gezien als een van de oudste 'zelforganisaties' binnen de integratiesector.

De inventaris van het archief is online raadpleegbaar in de catalogus van Amsab-ISG (www.amsab.be). De papieren versie kan besteld worden bij: orders@amsab.be aan 10 euro

VANOP DE EERSTE RIJ

*Van multicultural naar superdiversiteit:
dertig jaar samenleven door de ogen van VOEM*

TINA DE GENDT
m.m.v. PIET CREVE

VANOP DE EERSTE RIJ.

*Van multicultural
naar superdiversiteit:
dertig jaar samenleven
door de ogen van VOEM*

Tina DE GENDT
m.m.v. Piet CREVE

VOEM wilde de viering van haar dertigjarige bestaan kracht bijzetten met de uitgave van een boek. Dat mocht geen klassiek verjaardagsboek worden. Daarom zocht VOEM een auteur die dat kon waarmaken. *Vanop de eerste rij – van multicultural naar superdiversiteit: dertig jaar samenleven door de ogen van VOEM* is een geslaagde poging om dertig jaar interactie en dynamiek tussen een middenveldorganisatie en de maatschappelijke evolutie te vertellen in woord en beeld.

Zo komen de drie ingrediënten samen van wat een cultureel archief als Amsab-ISG als een modeltraject van samenwerking ziet: een vereniging met belangstelling voor de eigen geschiedenis en voor het eigen erfgoed (VOEM), een historica met een hart en een pen voor het onderwerp (Tina De Gendt), en een archiefinstelling die het materiaal wil opnemen en die beschikt over een archivaris die dat bronnenmateriaal op heel korte tijd kan verwerken (Sofie Vrielynck).

Amsab-ISG is uitgever van het boek, Amsab-medewerker Piet Creve schreef een hoofdstuk over de moeizame verhouding tussen zelforganisaties en overheden, en Patricia Rau zorgde voor de vormgeving.

Het boek is te koop aan 20 euro (exclusief verzendkosten).
Te bestellen bij: orders@amsab.be of af te halen in Amsab-ISG.